

Datum

2024-02-02

GAMLA UPPSALA SKOLA

TRAFIKUTREDNING

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1.	Inledning	3
1.1	Bakgrund	3
1.2	Syfte	3
2.	Förutsättningar trafik	4
3.	Platsen idag	6
4.	Föreslagen trafiklösning	9
4.1	Gång och cykel	11
4.2	Bil	12
4.3	Leveranser och angöring	14
4.4	Angöring till andra verksamheter	16
5.	Konsekvenser och fortsatt utredning	17

Projektnamn: Gamla Uppsala skola
Diarienummer: KSN-2020-00924
Mottagare: Uppsala kommun Skolfastigheter
Typ av dokument: Trafikutredning, slutleverans
Datum: 2024-02-02
Förberett av: Johanna Rahm och Agnes Lindström

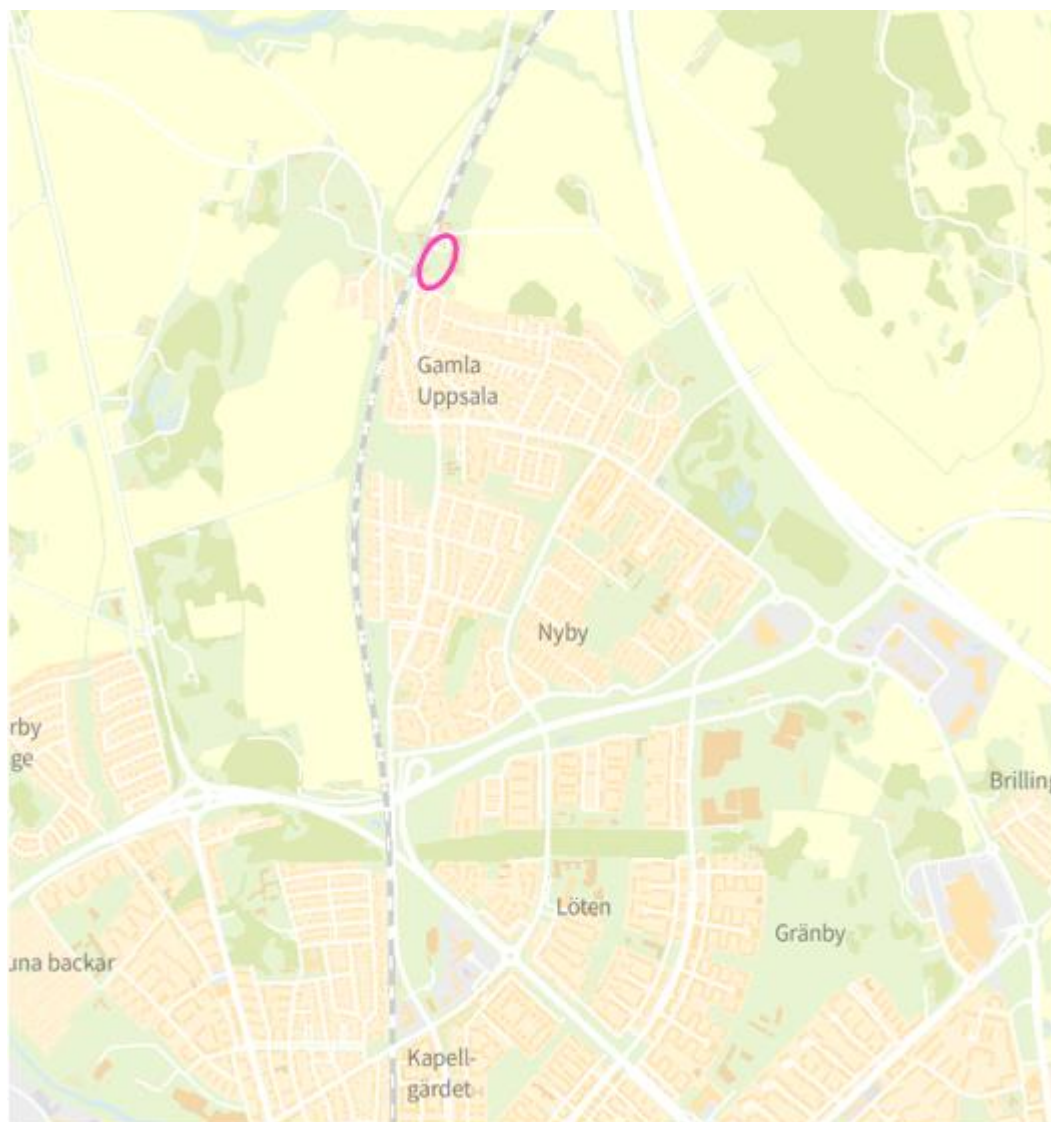
Ramboll
Krukmakargatan 21
Box 17009
10462 Stockholm

T +46 (0)10 615 60 00
<https://se.ramboll.com>

1. INLEDNING

1.1 Bakgrund

I anslutning till Gamla Uppsala skola pågår ett detaljplanearbete för en ny skola och skolgård. I dagsläget finns det en skola som bedriver verksamheten i lokaler som har tillfälligt bygglov. Den nya planens syfte är att möjliggöra uppförandet av en ny skola med tillhörande skolgård och angöringsytor.

Figur 1. Kartbild med skolområdet markerat.

1.2 Syfte

Syftet med denna trafikutredning är att presentera föreslagen trafiklösning för den nya skolan samt vilka förutsättningar som ligger till grund för förslaget.

2. FÖRUTSÄTTNINGAR TRAFIK

Det är viktigt att skapa en trygg och säker trafikmiljö i anslutning till Gamla Uppsala skola. För att minska konflikter mellan oskyddade trafikanter och motorfordon bör målet vara att hålla nere antalet motorfordon till och från skolan och säkerställa att dessa håller låga hastigheter vid passager för gående och cyklister.

Samtidigt är det viktigt att möjliggöra för barn och unga att på ett smidigt och självständigt sätt kunna ta sig till och från skolan och idrottsverksamheterna i området. För att uppmuntra till hållbart resande behöver gång- och cykelvägar vara gena och orienterbara, och det bör finnas möjlighet att låsa fast cykelramen vid cykelställ. Vid skolor finns dessutom ett större behov av cykelställ anpassade för lådcyklar och cykelkärror vilket bör tas hänsyn till i fortsatt planering.

Vid planeringen av trafiklösningen för Gamla Uppsala skola har det funnits olika förutsättningar som har varit styrande, dels i form av styrande dokument, dels av beslut som tagits inom projektet. De aspekter som haft särskild betydelse för den föreslagna lösningen är följande:

- Enligt Uppsala kommuns riktlinjer för parkering ska en skola utanför innerstaden inrymma 0,55 cykelparkeringsplatser och 0,03 bilparkeringsplatser per elev, vilket för Gamla Uppsala skola motsvarar 231 stycken cykelparkeringar och 13 stycken bilparkeringar (*Parkeringstal för Uppsala*).
- Om det inte finns tillräckligt utrymme för att ordna både friyta och parkering ska man i första hand prioritera friyta (*Plan och Bygglagen, PBL*).
- Minst en parkeringsplats för rörelsehindrade (RHP) ska finnas inom 25 meter från entré till skolan och till idrottshallen (*PBL*). Utöver RHP ska det finnas möjlighet att angöra med färdtjänst inom 25 meter från skolans entré (*Boverkets byggregler, BBR*).
- Det ska finnas möjlighet att vid behov tillskapa ytterligare en RHP vid behov (*Boverkets byggregler, BBR*).
- Hämtning och lämning ska ordnas på kvartersmark inom fastigheten eller på en plats en bit bort från skolan om det finns en trafiksäker väg mellan hämta- och lämnaplatsen och skolan (*Parkeringstal för Uppsala*).
- Vändning av lastbil ska ske utan backrörelser och tunga transporter ska separeras från barns vistelseytor (*Bättre varumottag*). Leveranser ska möjliggöras för fordon upp till 12-14 meter, enligt kommunens riktlinjer (*enligt avstämning med leverantörer om vilka fordon som används idag*).
- Leveransfordon till skolans kök ska kunna backa mot inlastningen och förses med skärmtak (*AFS 2020:1*).
- Elever som åker skolbuss till och från skolan får inte passera en körbana på väg mellan busshållplats och skolentré (*Antagningsenheten, Uppsala kommun*).
- Möjlighet till säker gångväg från parkeringsyta ska finnas så att barn inte behöver gå i körbanan (*Bygglovsenheten, Uppsala kommun*).
- Varuleveranser och avfallskärl får inte dras över cykelbana (*Måltidsservice, Uppsala kommun*).

- Dragavstånd mellan sopbil och miljörum/miljöhus får inte överstiga 10 m (*Handbok för avfallsutrymmen från Avfall Sverige*).
- Idrottshallens befintliga entréport på västra sidan ska fortsatt kunna användas som inkörsport för ex. skylift eller andra servicefordon som måste kunna köra in i hallen (*Uppsala Arenor och fastigheter*).
- I planeringen av trafiken runt skolan så förutsätts att vändplan för skolbuss och sopbil kommer anordnas på grusplanen norr om planområdet. Dessa funktioner finns det inte plats för inom fastigheten varav Skolfastigheter beslutat att dessa ska anläggas på grusplanen. Utan dessa funktioner kommer skolan inte kunna uppföras vilket betonar vikten av att dessa möjliggörs (*Skolfastigheter*).

3. PLATSEN IDAG

Gamla Uppsala skola ligger i norra delen av stadsdelen Gamla Uppsala på östra sidan om Vattholmavägen. Dagens skola är inrymd i provisoriska moduler medan skolans matsal ligger i en separat byggnad, den tidigare skolbyggnaden. Mellan de olika skolbyggnaderna går en väg i östvästlig riktning som leder till ett åkeri, denna väg kommer härnäst att hänvisas som "åkerivägen".

Inom skolområdet ligger även en idrottshall med invändig läktare, Gamlisallen, som används både av skolan och av andra idrottsverksamheter. Utöver detta finns en idrottsplats med fullstor fotbollsplan, Gamlis IP. Parkering och angöring till båda anläggningar nås via åkerivägen. Skolan bedriver sin idrottsundervisning både i idrottshallen och på idrottsplatsen.

En del elever åker skolbuss till skolan. I dagsläget anländer en skolbuss på morgonen och en på eftermiddagen. Dessa angör via en separat busslinga som rundar dagens parkeringsyta utanför Gamlisallen. Busslingan kommer fortsättningsvis benämnas "slingan". Utmed slingan finns även sopskåp tillhörande idrottshallen placerade, dessa används dock inte utan idrottshallens sopor hämtas tillsammans med skolmatsalens avfall. Dagens gång- och cykelbanor intill skolområdet går längs Vattholmavägen och på skolgården strax väster om dagens skolbyggnad. En översikt på dagens situation visas i figuren nedan.

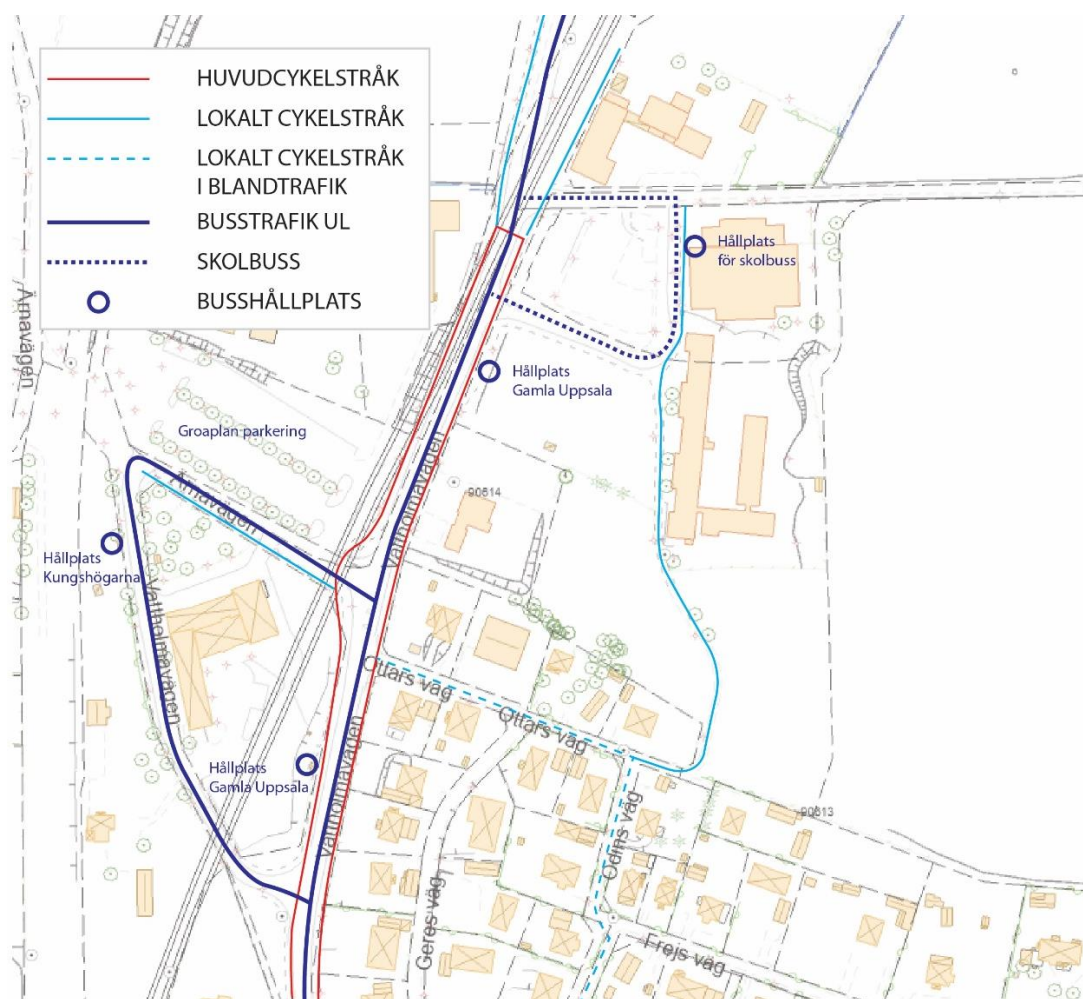

Figur 2. Ortofoto över närområdet med dagens trafikförutsättningar markerade.

Parkeringsplatser för besökare till skolan och Gamlishallen ligger "inom" slingan och nås från Åkerivägen, här finns idag en plats för rörelsehindrade samt 35 stycken parkeringsplatser. I anslutning till idrottsplatsen finns en grusyta som används för parkering till Gamlis IP. Vid större evenemang är det möjligt att även använda besöksparkeringen på Groaplan som ligger intill Ärnävägen på västra sidan om Vattholmavägen.

Utmed Vattholmavägen finns huvudstråk för cyklister på båda sidor av gatan som norr om slingan övergår i ett lokalt cykelstråk på Vattholmavägens västra sida. Stråket utgör cykelkopplingen mellan centrala Uppsala och Storvreta i norr. Norr om slingan på den östra sidan övergår stråket till en grusad gångbana som leder mot idrottsplatsen längs med skolbyggnadens fasad. Väster om dagens skolbyggnad ligger ett lokalt cykelstråk som knyter samman stora delar av Gamla Uppsalas bebyggelse, som till huvuddelen ligger öster om Vattholmavägen, med skolan, Gamlishallen och Gamlis IP.

Busshållplatserna (Gamla Uppsala) utmed Vattholmavägen trafikeras av busslinje 110, 115 som trafikerar mellan Uppsala centralstation och Storvreta samt av linje 823 som trafikerar mellan centralstationen och Österbybruk respektive linje 752 som går till Forsmark. Stadsbuss 2 vänder vid hållplatsen Kungshögarna vid Ärnävägen. I figuren nedan visas en karta på bussars trafikering och cykelstråk intill skolområdet.

Figur 3. Kartbild över bussars trafikering och cykelstråk intill skolområdet.

Infart till slingan från Vattholmavägen

Gång- och cykelbana utmed Vattholmavägen

Busshållplats för UL utmed Vattholmavägen

Gång- och cykelbana väster om dagens skola

Parkering till skolan och idrottshallen

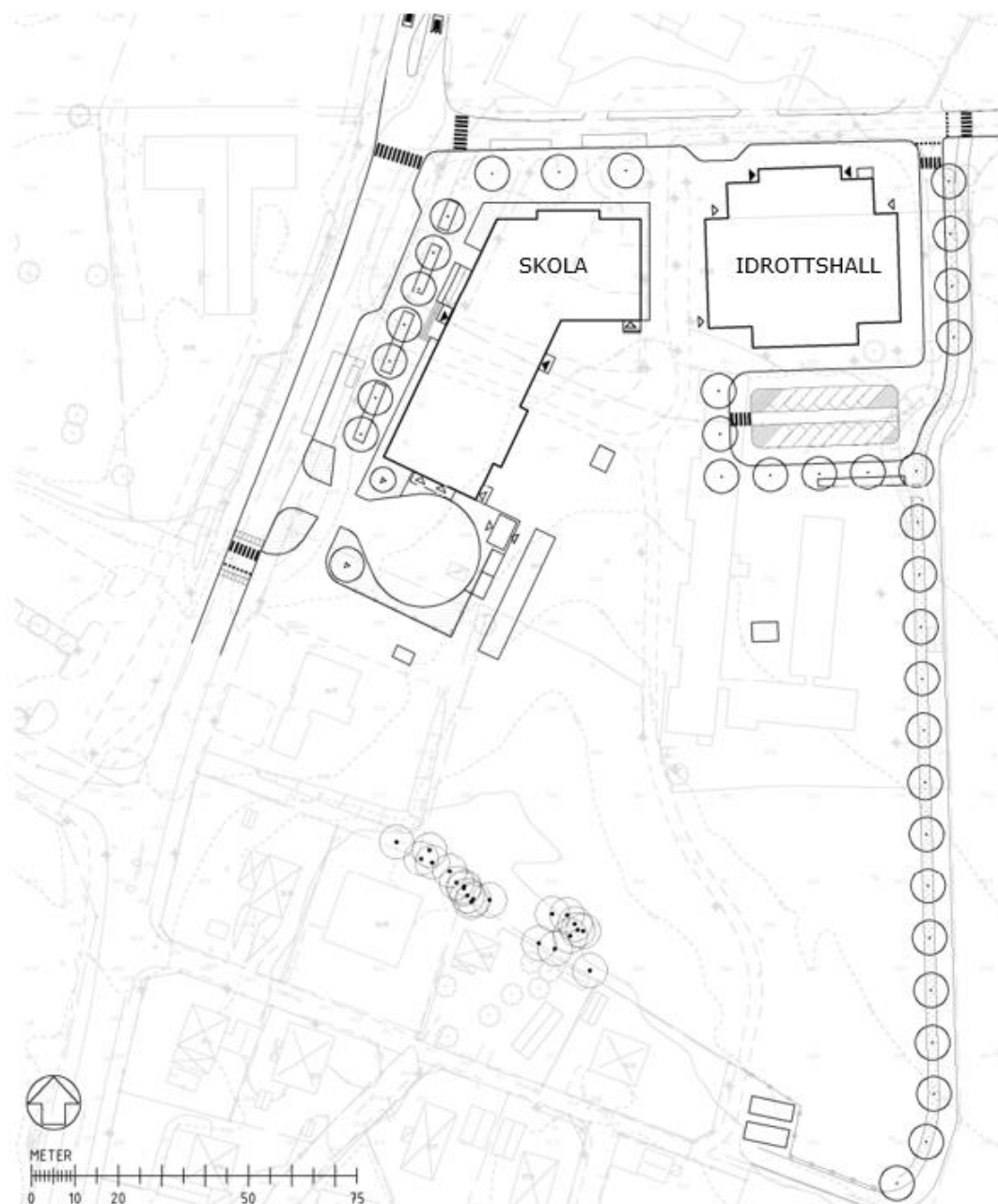

Grusyta vid Gamlis IP som nyttjas för parkering

Figur 4. Foton som visar platsen idag.

4. FÖRESLAGEN TRAFIKLÖSNING

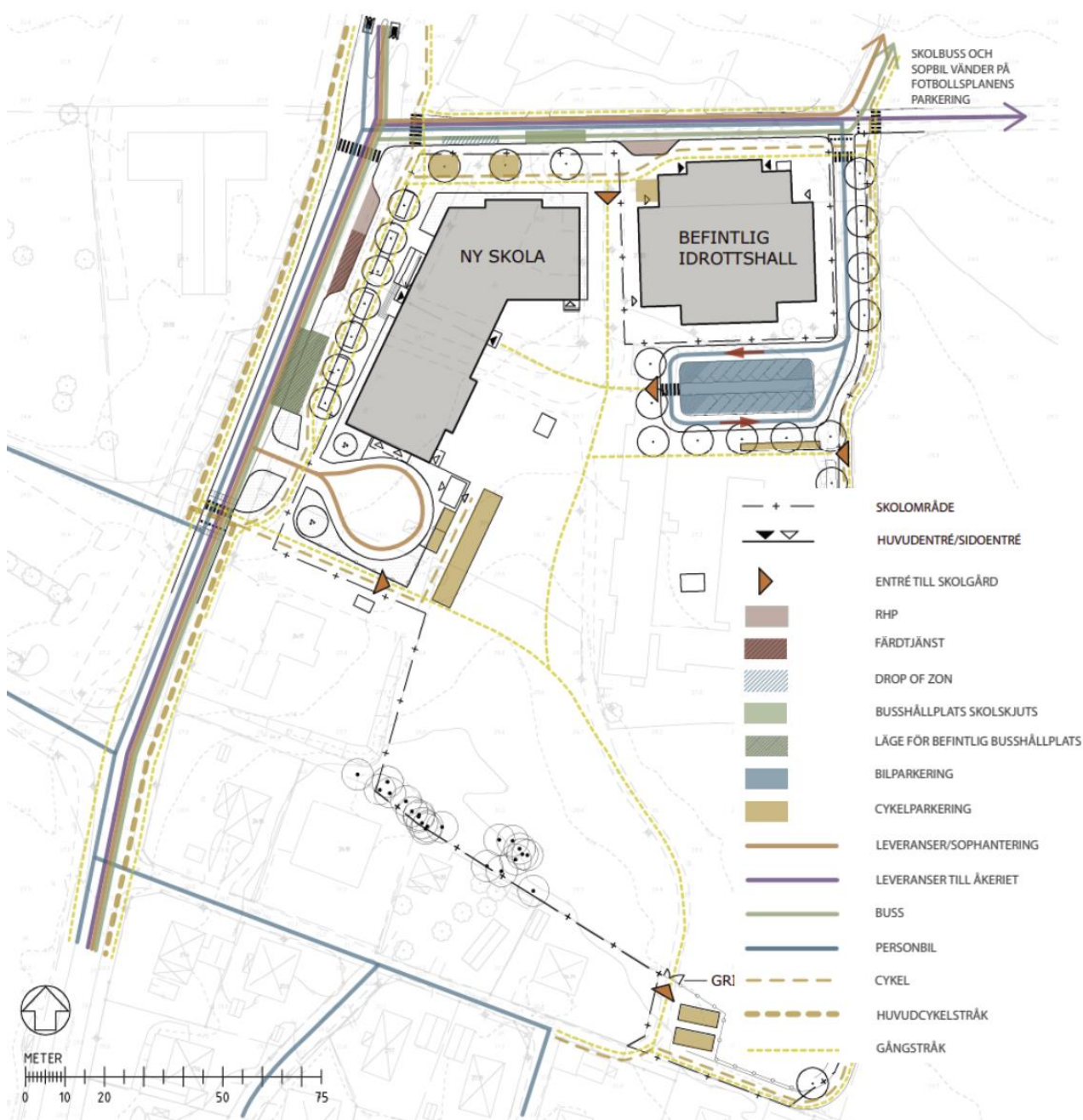
En ny skolbyggnad placeras utmed Vattholmavägen mellan dagens brandbilmuseum och den gamla skolans matsalsbyggnad. För att inrymma inlastning till skolan har delar av brandstationsmuseumets fastighet tagits i anspråk, en yta som idag är gräsbevuxen. En ny gata till bilparkering anläggs öster om idrottshallen och kommer i det fortsatta dokumentet benämnas "angöringsgatan".

Figur 5. Situationsplan där föreslagen trafiklösning redovisas.

Den nya skolans huvudentré ligger mot Vattholmavägen där dagens busshållplats och skolans tillgängliga angöring och RHP är placerade. Utmed Åkerivägen i norr skapas en vistelseyta framför skolan och idrottshallen där cykelparkering, skolbusshållplats, på- och avstigningsplatser (drop-off) och RHP till idrottshallen förläggs.

För att möjliggöra för större fordon att vända när de angör utmed Åkerivägen förutsätts att det tillskapas utrymme för vändning av buss och sopbil på grusplanen vid Gamllis IP.

Figur 6. Flödesschema för olika trafikslag.

4.1 Gång och cykel

Dagens gång- och cykelstråk utmed båda sidor av Vattholmavägen kommer att finnas kvar även i det framtida förslaget. Dock kommer huvudstråket för cykel på Vattholmavägens östra sida ledas över till den västra sidan cirka 100 meter längre söderut än idag. Det gör att de som går eller cyklar mellan centrala Uppsala och Storvreta inte kommer i konflikt med vistelseytan utanför skolan, vilket gynnar både framkomligheten för gång- och cykeltrafiken som passerar området samt elevernas trygghet utanför skolan.

För de elever som vill nå skolgården och entréer från Vattholmavägen skapas en ny koppling österut mot gården, strax söder om skolans inlastning. På detta sätt minskar antalet elever som behöver korsa infarten till skolans inlastning.

Befintlig gång- och cykelväg väster om befintlig skolbyggnad placeras i stället öster om skolgården och den befintliga idrottshallen, mot åkern. Detta stråk kopplar den östra delen av stadsdelen till skolan, idrottshallen och idrottsplatsen. Gång- och cykelbanan bör i norr förlängas fram till idrottsplatsen.

Elever som anländer med skolbuss går på och av vid en busshållplats på södra sidan av Åkerivägen. Det innebär att eleverna inte behöver korsa någon körbana för att nå samtliga entréer till skolan och idrottshallen. För elever, föräldrar och personal som anländer med reguljärbuss till skolan ligger dagens hållplatslägen kvar likt idag. För att på ett gent och säkert sätt ta sig från busshållplatsen i södergående riktning via gång- och cykelbanan på Vattholmavägens västra sida till skolan, föreslås ett hastighetsäkrat övergångsställe placerats strax söder om skolans inlastning. Denna passage blir den viktigaste mellan skolan och området kring Kungshögarna, vars parkeringsyta även kan tänkas användas av besökare till skolan, idrottshallen och idrottsplatsen vid olika evenemang. Dessutom bedöms den stora målpunkten för bussresenärer vara Gamla Uppsala högar som ligger sydväst om busshållplatsen, vilket innebär att ett övergångsställe söder om busshållplatsen blir ett genare alternativ för bussresenärer än dagens situation.

Det befintliga hastighetsäkrade övergångsstället och cykelpassagen som ligger strax söder om Åkerivägen ersätts med ett obevakat övergångsställe för att kunna inrymma plats för RHP och färdtjänst till skolan. För att få ner hastigheten på Vattholmavägen utanför skolan föreslås att någon typ av hastighetsdämpande åtgärd görs norr om Åkerivägen, t ex i form av vägkuddar.

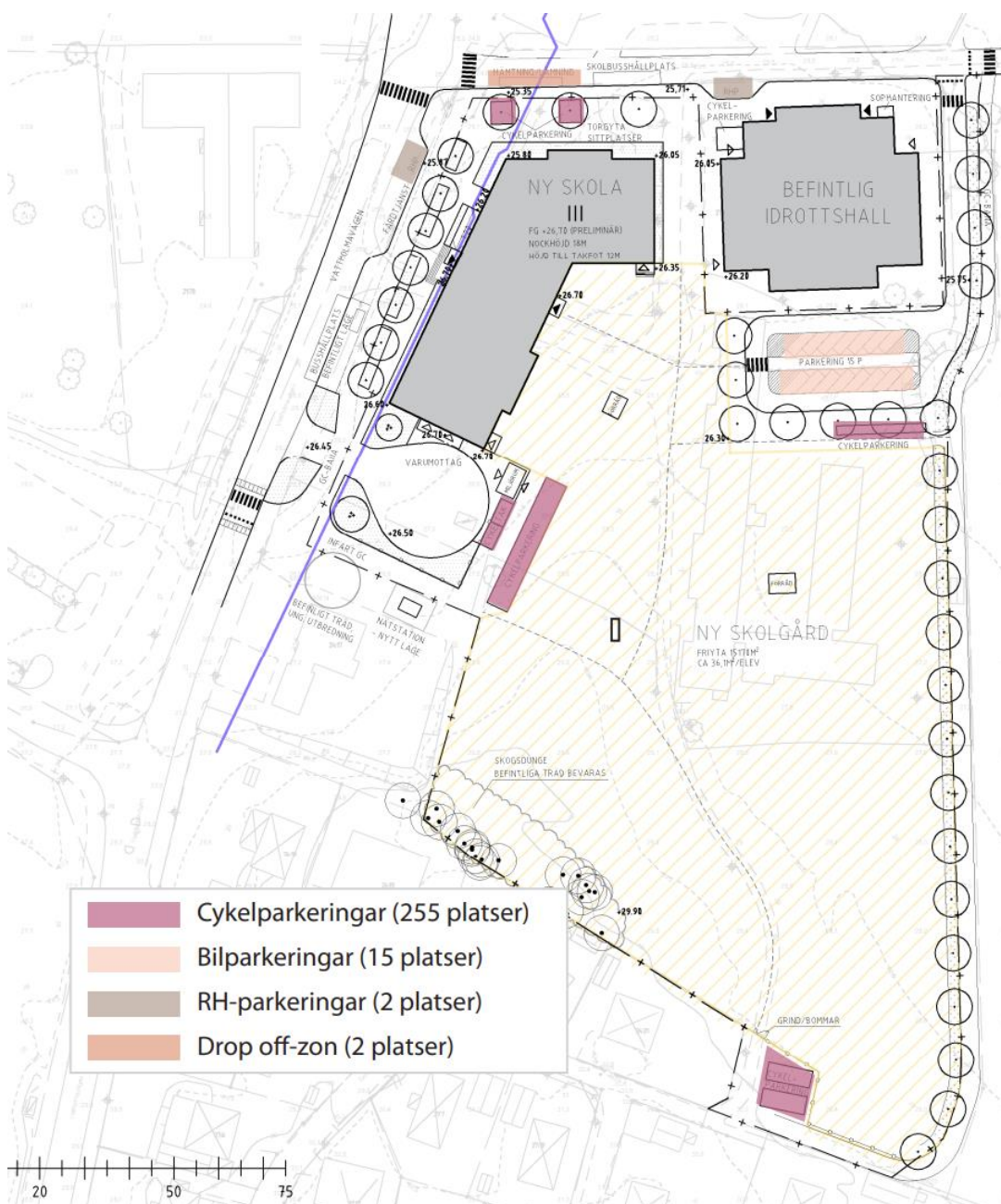
För att hålla ner hastigheten och öka trafiksäkerheten vid passagepunkter på Åkerivägen föreslås att passagen i öster hastighetsäkras i form av en upphöjd gång- och cykelpassage.

255 stycken cykelparkeringar planeras i anslutning till skolan. Dessa är placerade vid olika entréer till skolan och skolgården. Idrottshallens behov av cykelparkering bedöms täckas av skolans parkeringar. Då idrottshallens verksamhet i första hand äger rum under kvällar och helger och skolans under dagtid på vardagar passar dessa verksamheter bra för samnyttjande av cykelparkering.

4.2 Bil

Parkering för rörelsehindrade till skolan är placerad i en ficka längs Vattholmavägen 25 m från skolan huvudentré. I situationsplanen finns en RHP till skolan, det är dock möjligt att minska ner ytan för färdtjänst (utan att ta bort möjligheten för färdtjänstangöring) för att tillskapa ytterligare en RHP utmed Vattholmavägen om behov uppstår.

RHP till Gamlishallen ordnas i parkeringsficka längs Åkerivägen inom 25 m från entrén och ligger inom Gamlishallens fastighet. Parkeringsfickans bredd är 3,6 m. Smalare mått än 3,6 m kan accepteras vid låga flöden och låg hastighet enligt Uppsalas tekniska handbok. Om parkeringsplatsens djup minskas kan gångkopplingen och vistelseytan utanför idrottshallen breddas.

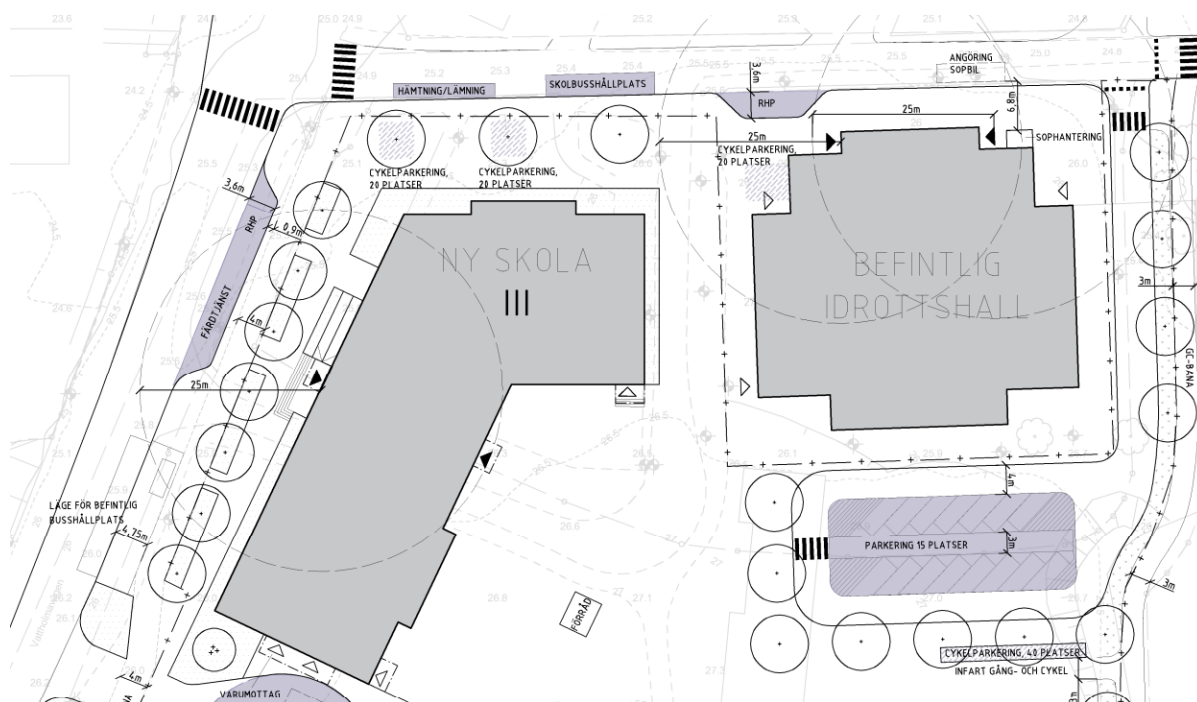

Figur 7. Parkeringar i anslutning till skola och idrottshall.

För föräldrar som hämtar och lämnar sina barn utan att gå med in finns möjlighet att stanna i en drop off-zon på Åkerivägen, mellan övergångstället och hållplatsen för skolbuss. När föräldrar angör drop off-zonen finns en risk att skolbussen blir något fördröjd. Eftersom föräldrar stannar till en kort stund på drop off-zonen bedöms dock en fördröjning av skolbussen vara relativt liten.

Utöver drop off-zonen kan föräldrar eller andra besökare som kommer med bil till skolan eller idrottshallen parkera på parkeringsplatsen söder om Gamlishallen. Parkeringsplatsen nås via en ny angöringsgata från Åkerivägen och är utformad med snedställda parkeringsplatser med en enkelriktad körslänga runt. Mellan parkeringsraderna finns en gångbana som leder till ett övergångsställe över körslängan, detta för att barn med föräldrar inte ska behöva gå i körbanan till skolgården. Parkeringsytan avgränsas mot skolgården med hjälp av träd och planteringar för att undvika att barn går ut i körbanan från skolgården.

Snedställda parkeringsplatser gör det lättare och mer bekvämt för besökare att komma och parkera med bil jämfört med tvärställda parkeringar. Desto mer attraktiv bilparkering som skapas desto attraktivare blir bilen som färdmedelsval.

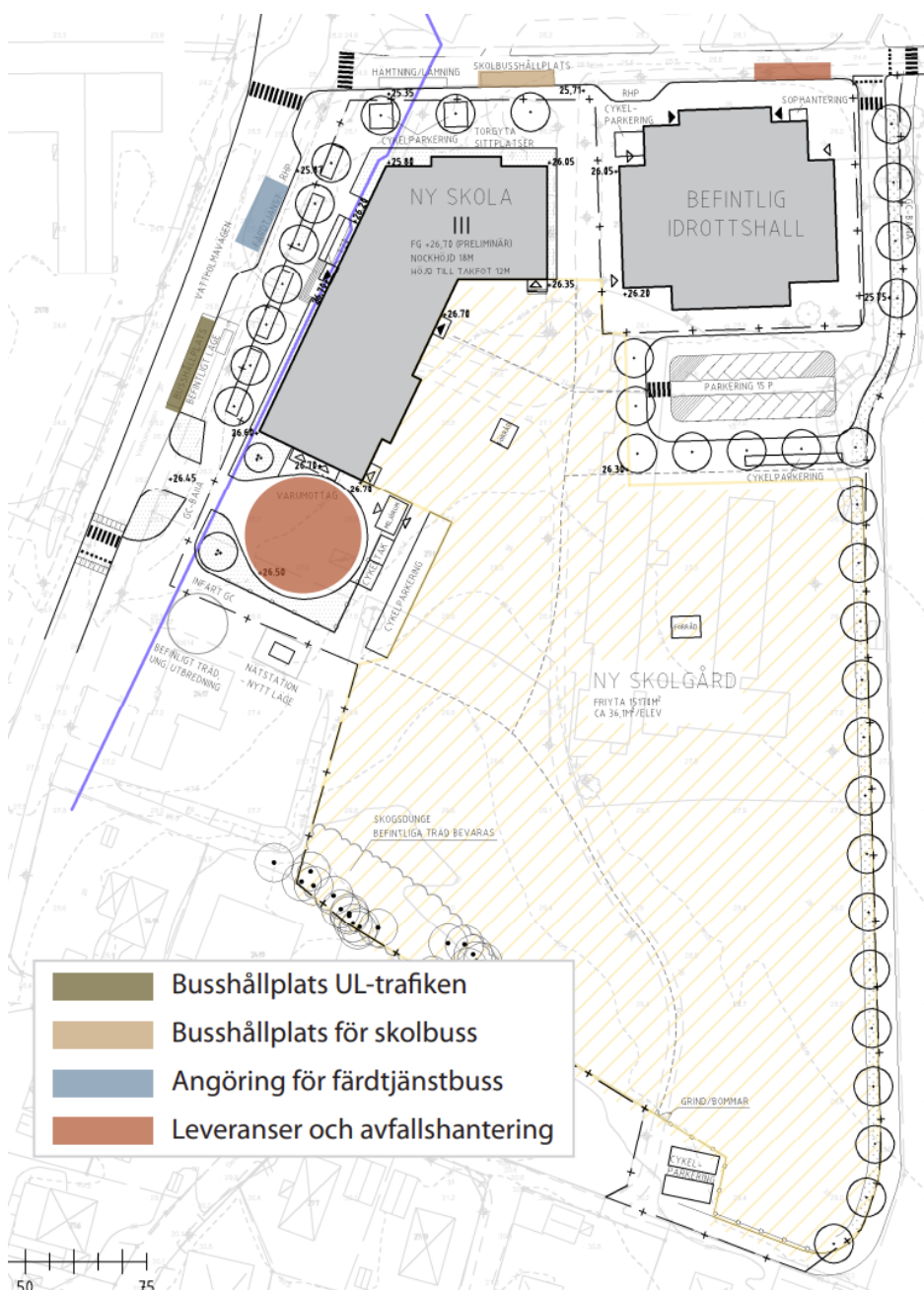
Figur 8. Trafikfunktioner i anslutning till skola och idrottshall.

4.3 Leveranser och angöring

Sophämtning, leveranser till skolköket och övriga leveranser till skolan sker på vändplanen på skolbyggnadens södra sida. Angöring för sopbil som ska hämta sopor vid Gamlishallen ordnas längs med åkerivägen. På åkerivägen ordnas även hållplats för skolbuss. Skolbuss och sopbil behöver sedan kunna vända runt på grusplanen intill idrottsplatsen norr om åkerivägen.

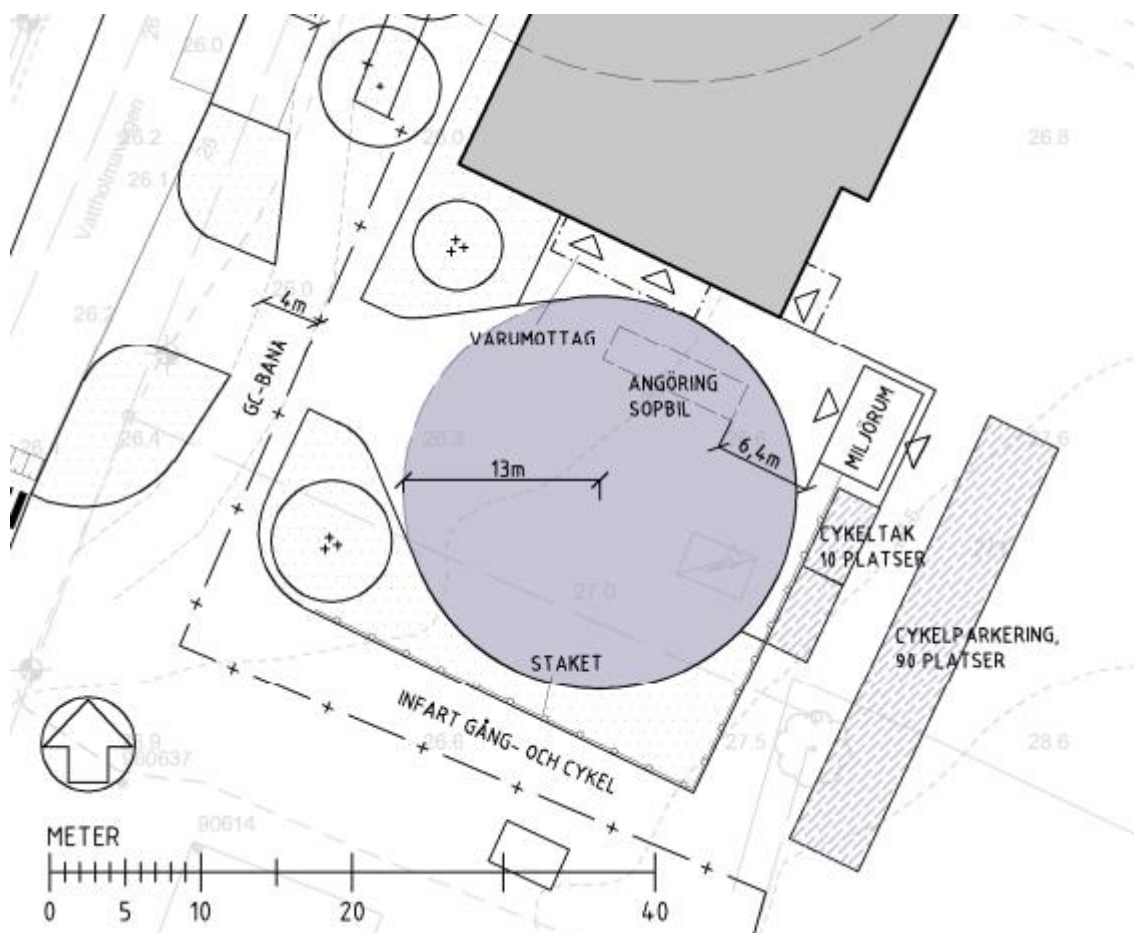
Busshållplatsen på Vattholmavägen behålls i befintlig placering. I nuläget finns inget väderskydd på hållplatsen, men i planeringen av den nya skolan har det möjliggjorts för att inrymma ett väderskydd om Uppsala kommun tillsammans med UL beslutar att anlägga ett sådant i framtiden.

På Vattholmavägen finns även en angöringsplats för färdtjänst 25 meter från huvudentré.

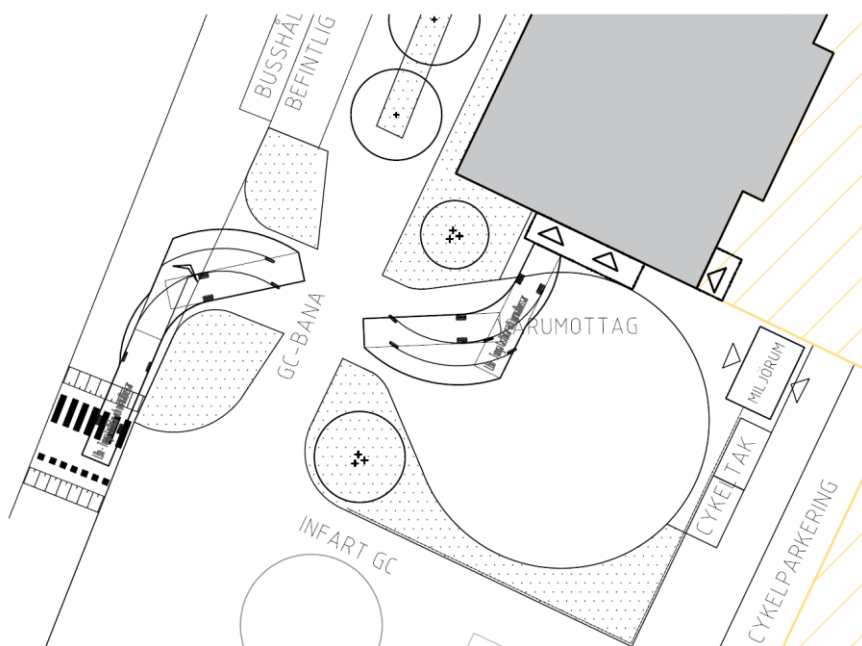

Figur 9. Angöring i anslutning till skola och idrottshall.

Infarten till vändplanen passerar över en gång- och cykelbana där det är viktigt att förarens sikt är god innan passage sker både vid infart och utfart. Vändplanen har förlagts en bit ifrån Vattholmavägen för att få en längre infartsträcka där lastbilsföraren har chans att rätta upp fordonet mer jämfört med om vändplanen placeras närmre vägen. Det gör att föraren får bättre sikt vid infart. Sikt vid utfart riskerar att bli problematisk för fordon som backat mot varumottaget. Det är viktigt att utformningen av korsningspunkten mellan tunga fordon och oskyddade trafikanter leder fotgängare och cyklister på anvisad passage över infarten där förare har bättre uppsikt, tex via planteringar eller fysiska hinder. Träd som planteras vid in- och utfarten behöver vara uppstammade där trädkronan inte skymmer sikten. Hur området kring infarten och gång- och cykelpassagen utformas studeras mer i detalj i senare skede för att säkerställa en trafiksäker situation. Vändplanen hägnas in i sin helhet utom vid in- och utfarten.

Figur 10. Skolans inlastning.

Figur 11. Körspår som visar lastbilens (typfordon Lbn) vinkel mot gc-passagen. Föraren sitter till vänster och har generellt dålig sikt åt höger.

4.4 Angöring till andra verksamheter

Vändplanens placering innebär att den befintliga nätstationen behöver flyttas. Den föreslås placeras söder om vändplanen och gång- och cykelvägen in till skolgården, vilken också kommer att utgöra angöringsväg till nätstationen vid behov av service.

Då skolans och Gamlishallens aktiviteter inträffar olika tider på dygnet kan parkeringarna söder om hallen samnyttjas mellan besökare till skolan och besökare till Gamlishallen.

Det är i nuläget inte bestämt vad för typ av verksamhet det kommer bli i gamla skolan och hur idrottsplatsen norr om åkerivägen kommer förändras. Idrottsplatsen i norr har idag en befintlig infart som kommer behöva ses över och utredas inför att den nya skolan ska byggas. För att bussar och sopbilar ska kunna använda denna infart så måste den breddas och förstärkas då den idag enbart består av en smal grusväg. Detta hanteras inte inom skolprojektet och har inte utretts.

Åkeriet kan fortsatt ha sina transporter på åkerivägen likt idag. Detsamma gäller för trafik till brandstationsmuseet, vars trafikering inte påverkas av föreslagen trafiklösning.

5. KONSEKVENSER OCH FORTSATT UTREDNING

Nedan listas en sammanfattning av den påverkan som det nya bebyggelseförslaget ger upphov till avseende trafiksituationen:

- Den nya skolans placering innebär att de trafikala funktionerna i stort sett förläggs utmed Vattholmavägen och Åkerivägen till skillnad från i dagens slinga.
- Dagens gång- och cykelväg flyttas och förläggs öster om skolgården. Med denna placering kommer gång- och cykelvägen koppla väl till idrottsplatsen Gamlis IP.
- Tung trafik passerar gång- och cykelbana vid skolans inlastning. Detta behöver beaktas vid detaljutformning för att säkerställa god trafiksäkerhet.
- Dagens huvudstråk för cykel byter sida strax söder om skolans inlastning för att undvika konfliktpunkt utanför skolans huvudentré.
- Idrottshallens gemensamma användning av skolans avfallshantering påverkas och ny avfallslösning för idrottshallen måste tillskapas.
- Nätstationen behöver flyttas pga inlastningen till skolan.
- Delar av brandstationsmuseumets fastighet behöver tas i anspråk.
- Utformning av bilparkeringsytan med snedställda parkeringar och enkelriktad körslinga förenklar för besökare/föräldrar att komma med bil jämfört med tvärställda parkeringar, vilket kan leda till att fler väljer bil för att ta sig till skolan. Kommunens trafikplanerare bedömer att skolans och idrottshallens huvudsakliga parkeringsplatser kan lösas på Groaplan vid Ärnävägen. Detta kräver dock dispens.

Rekommendationer på fortsatt arbete:

- I samband med upprustningen av Gamlis IP är det viktigt att säkerställa dels att gång- och cykelvägen öster om skolgården förlängs hela vägen fram till idrottsplatsen, dels att möjlighet för skolbuss och sopbil att vända tillskapas.
- Utred vidare hur god sikt för tunga fordon kan skapas vid skolans inlastning. Det är viktigt att sikten studeras både för fordon som svänger in till inlastningen och för fordon som kör ut. Fysiska barriärer kan behövas för att hindra att barn rör sig där sikten är mycket dålig.
- Se över hur angöring till nätstationen kan lösas på ett trafiksäkert sätt.
- För att sänka hastigheten på biltrafik norrifrån på Vattholmavägen föreslås vägkuddar norr om korsningen med Åkerivägen.
- Ytan framför skolans huvudentré måste utredas vidare för att säkerställa att detta blir ett välkomnande entréorg för skolan i kombination med en naturlig passage för gångare och cyklister som ska ta sig vidare förbi ner mot idrottsplatsen. Det är viktigt att fortsättningsvis kunna gå och cykla förbi skolan även fast det inte blir ett utpekad GC-stråk utan mer en öppen entréyta.
- Läget för dagens busshållplats för UL-trafiken är intolkat och dess placering behöver säkerställas.
- Se över möjligheten att minska djupet på RHP utanför idrotten för att höja kvaliteten på gångytan mellan Åkerivägen och idrottshallen.